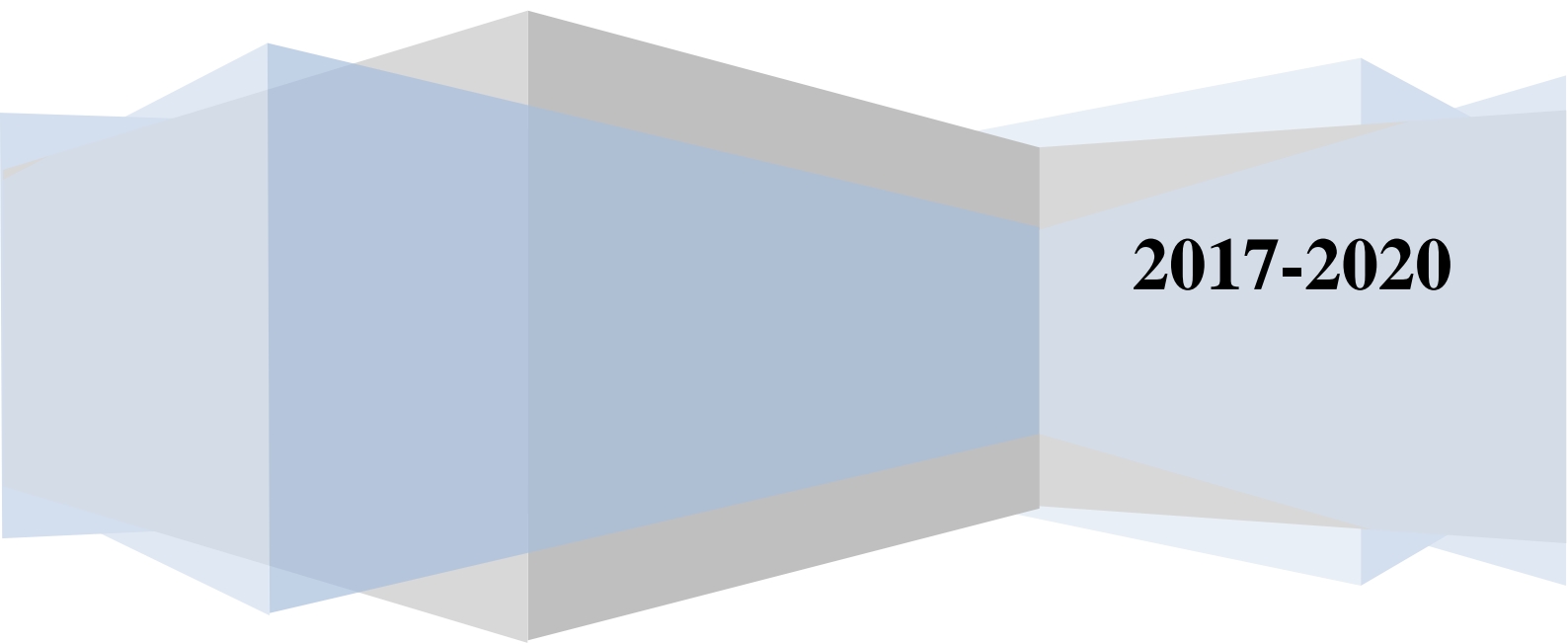

Kommunale retningslinjer Elever fra språklige minoriteter

Skolene i Gjesdal og
Gjesdal språkstasjon

[Opplæringslovens § 2-8]

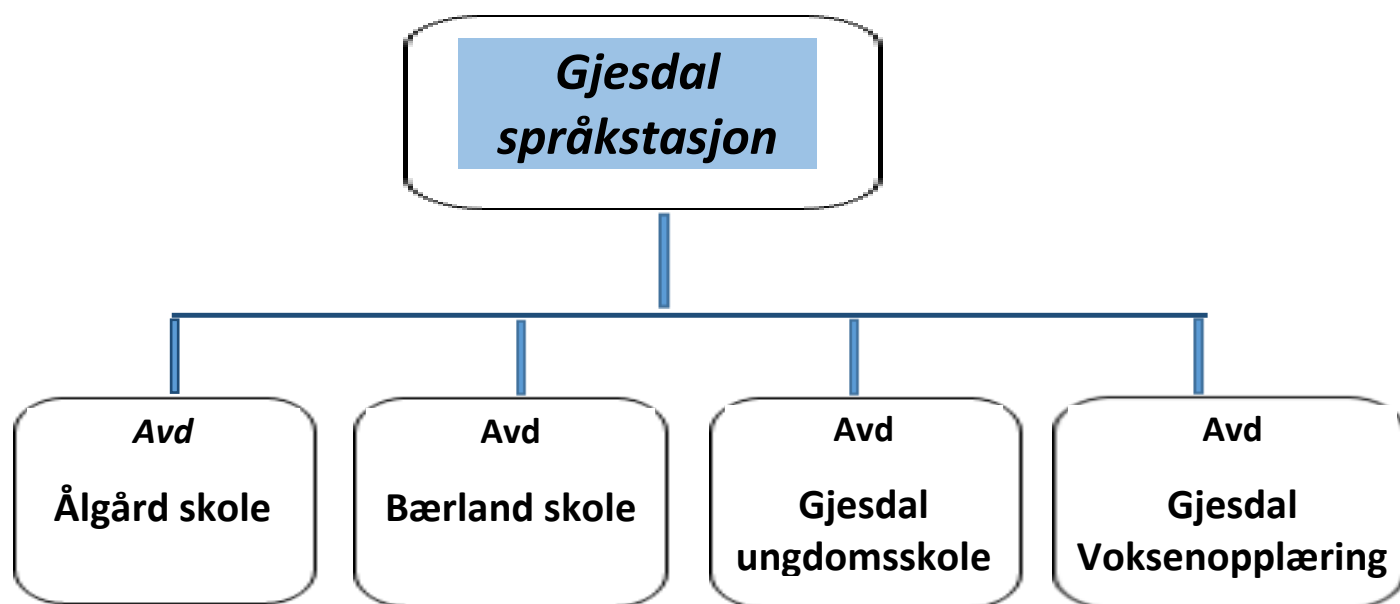

2017-2020

Innholdsoversikt

❖ Om Gjesdal språkstasjon	s.3
❖ Informasjon om innføringsklasser	s.4
❖ Prosedyre når ny elev starter i Gjesdal språkstasjon	s.5
❖ Generelle retningslinjer for Gjesdal språkstasjon	s.6
❖ Viktige fokusområder for god integrering	s. 7
❖ Informative lenker	s.8
❖ Gjeldende lovverk:	
❖ Grunnskolen	s.9
❖ Særlig for ungdomstrinnet	s.13
❖ Voksenopplæringen	s.13
❖ Definisjon av begreper	s.15
❖ Diverse nasjonale styringsdokumenter	s.17
❖ Diverse nasjonale grunnlagsdokumenter	s.18

Gjesdal språkstasjon

Gjesdal språkstasjon ble etablert 01.08.10 og består av voksenopplæringen, språkstasjonen på Gjesdal ungdomsskole og Ålgård skole. Fra og med 1.2.2016 utvides språkstasjonen midlertidig og det opprettes to innføringsklasser for mottakselever: en på Bærland skole og en i forbindelse med Gjesdal språkstasjon. En i ledelsen på hver skole har hovedansvar for avdelingene og de ansatte i avdelingen. For ansatte som jobber både i voksenopplæringen og på en av skolene, har voksenopplæringen personalansvaret.

Mål for Gjesdal språkstasjonen:

Elevene skal så raskt som mulig lære å forstå og uttrykke seg på norsk. De aller fleste elevene skal i løpet av 1(2) år i språkstasjonen kunne ha ferdigheter i norsk til å følge vanlig læreplan i ordinær klasse.

I Språkstasjonen legges vekt på sosial kompetanse og begrepstrening i fag, med særlig vekt på regning som grunnleggende ferdighet.

Informasjon om innføringsklasser

Jf. opplæringsloven §§ 2-8 femte ledd og 3-12 femte ledd, kan kommuner tilby et innføringstilbud til nyankomne elever.

Bestemmelsene innebærer en begrenset rett for skoleeiere til å gjøre unntak fra opplæringsloven § 8-2 om at elevene til vanlig ikke skal organiseres etter faglig nivå, kjønn eller etnisk tilhørighet, fra opplæringsloven § 8-1 om retten til å gå på nærskolen, og fra Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Kommuner kan selv velge om de ønsker å tilby et særskilt opplæringstilbud organisert i grupper, klasser eller skoler. Les mer under regelverk side 8.

Elevene som ikke går på sin nærskole, skal overføres til sin nærskole så snart nivået i norsk vil gi dem utbytte av det og innen 2 år. Det er en forutsetning at elever som er asylsøkere skal, eller har blitt bosatt i kommunen. Elever som skal overføres til nærskolen skal ha besøksdager på nærskolen for å skape en god overgang.

Elevene i innføringsklassene skal ha en tilpasset opplæring. Utgangspunktet for det individuelle opplæringstilbudet, vil være kartlegging av språkferdigheter og andre faglige ferdigheter. Elever med aldersadekvate ferdigheter i enkelte fag vil få mulighet til å følge undervisning i ordinære klasser.

Overføringen til nærskolen planlegges i god tid før overflytting. Faglig og sosial skriftlig elevinformasjon overføres til nærskolen 3-4 uker i forkant. Avgiverskolen har ansvar for å kalle inn og overlevere informasjonen.

Når en elev er overført fra innføringstilbud til ordinær klasse, kan eleven fortsatt ha behov for særskilt språkopplæring. Nærskolen fatter da et enkeltvedtak der det fremgår hva eleven har rett til, og hva eleven eventuelt vil få av særskilt språkopplæring.

Prosedyre når ny elev starter i Gjesdal språkstasjon:

1. For elever som bor i mottak avgjøres skoleplassering på skolekontoret. Etter at eleven har fått tildelt skole, følger rektor vanlige kommunale rutiner for nye elever fra språklige minoriteter.
2. Når ny elev med minoritetsspråklig bakgrunn skal starte opp i Gjesdalskolen, avtales så raskt som mulig, og i forkant av 1. skoledag et møte mellom foresatte (og elev), ansvarlig lærer i språkstasjonen/kontaktlærer og en i skoleledelsen. Rektor har ansvar for at møtet blir gjennomført.
3. Målet med møtet er å:
 - Legge til rette for et best mulig opplæringstilbud
 - Innlede et godt samarbeid med foresatte
 - Gi informasjon om skolen og det norske skolesystemet
 - Gi informasjon om kartlegging, enkeltvedtak og elevens rett etter oppl § 2-8
 - Gjennomgå klasseliste, timeplan, informasjonshefte på morsmålet, gi informasjon om innføringstilbudet og eventuelt samarbeidet med nærskolen, og ellers annen viktig info
 - Gi ut brosjyre om hjem-skole samarbeid. Se FUG (brosjyrer på ulike språk):
<http://www.fug.no/materiell-paa-andre-spraak.155836.no.html> Vise hjemmeside.
 - Avtale nytt møte der enkeltvedtak gjennomgås, første skoleuker evalueres og nye avklaringer blir gjort.
 - Det skrives referat fra alle møter. Legges i elevarkiv.
4. Tolk skal være tilstede såfremt foreldrene ikke snakker godt engelsk. Det må tilstrebes at elev og foresatte får med seg informasjonen på møtene.
5. Elevens språk og faglige kunnskaper kartlegges så raskt som mulig. Ved behov benyttes tolketjenesten. Resultatene etter kartleggingene avgjør hvor mange timer eleven skal ha i språkstasjonen og om han/hun eventuelt kan følge enkeltfag i klassen. Det må og vurderes om eleven kan ha rett til særskilt språkopplæring frem til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den ordinære opplæringen. Om nødvendig kan og eleven i en periode ha rett til morsmålsopplæring og/eller tospråklig fag- opplæring.
6. Enkeltvedtak fattes etter at kartleggingen har dannet et bilde av elevens faglige og språklige ståsted.
7. Som hovedregel skal eleven føres over til nærskolen innen to år, eller tidligere hvis foresatte og elev selv ønsker det. Merk! Eleven kan fortsatt ha rett på særskilt opplæring etter oppl § 2-8.

Generelle retningslinjer for Gjesdal språkstasjon:

- Gjeldende lovverk gjengitt lenger bak i planen skal følges.
- Språkstasjonen KARTLEGGER elevene skriftlig og muntlig. Elever som går siste året i barnehagen, kartlegges av det kommunale SOL-teamet.
- For å ivareta elevens OVERGANG fra en skole til en annen, avholdes det etter behov egne møter mellom barnehage - skole, barneskole – ungdomsskole og ungdomsskole - videregående skole tidlig på våren. Samtykke i henhold til særlig informasjonsoverlevering innhentes.
Ledelsen på Gjesdal ungdomsskole har ansvar for å kalle inn til aktuelle OVERFØRINGS-MØTER. Ledelsen på barneskolene har samme ansvar overfor barnehagene.
- Rektor har ansvar for at ENKELTVEDTAK blir fattet. (Egen kommunal mal brukes)
- Elevene skal ha INDIVIDUELL OPPLÆRINGSPLAN og det skal skrives ÅRSRAPPORT.
- Ved behov for SPESIALUNDERVISNING gjelder samme rettigheter og retningslinjer som for andre elever.
- Det avholdes INTERNE AVD MØTER mellom de ansatte i innføringsklassen og ledelsen 1 gang pr måned og ellers ved behov.
- Skolens HJEMMESIDE skal ha et eget område med aktuell info på ulike språk.
- Innkallinger til SAMARBEIDSMØTER HJEM-SKOLE går via tolk eller på morsmålet hvis ikke skolen kan kommunisere med foreldrene på annet språk.
- Alle elevene skal INVOLVERES i alle skolens aktiviteter og undervisningsopplegg de kan ha utbytte av.
- Kontaktlærer har i så stor grad som mulig ansvar for å FØLGE UTVIKLINGEN til egne minoritetsspråklige elever mens de går i språkstasjonen.
- Kontaktlærer har ansvar for å etablere FADDERORDNING og koble klassen på medelevene i språkstasjonen.
- I noen tilfeller ønsker elever å gå 10. trinn om igjen. Alle avklaringer tas med foresatte og elev tilstede. Viktig å involvere skolekontor og PPT, og informere elev og foresatte om mulige konsekvenser. Vedtak skal fattes.
- Elever som har svært mangelfull skolegang, kan vurderes å begynne ett årstrinn lavere. Foreldre (og elev) må samtykke, og PPT skal gjøre en utredning. Vedtak fattes.

Viktige fokusområder for god integrering:

- Skolene må utarbeide «**Beste standarder for integrering og et godt skolemiljø**» (Gjesdalskolene skal være inkluderende og gi likeverdig og tilpasset opplæring for alle elevene våre. Målet er at alle elever skal tilegne seg grunnleggende faglige og sosiale ferdigheter og føle seg inkludert. Fokuset skal være på hele skolen, og gagne både enkelteleven, ansatte og foresatte.)
- Grundig planlegging rundt alle elever som har mangelfull skolegang
- Elever kan ha traumer som hemmer læring. Finn fram til styrker hos eleven, i elevens familie og i elevens nettverk. Ved behov involveres aktuelle eksterne instanser /skolenes samarbeidspartnere, eventuelt Transkulturelt senter. Se og lenke under:
<http://nafo.hioa.no/wp-content/uploads/2013/08/Flexid.pdf>
- Foresatte som er analfabeter trenger mer veiledning om skole og skoleoppfølging av egne barn. (Transkulturelt senter kan være en ressurs + bruke tolketjenesten.)
- Det er viktig med grundig samarbeid om undervisning og metodikk i flerkulturelle klasser der elevene har ulike faglige nivåer og store kulturelle - og sosiale forskjeller.
- For ungdomstrinnet: Ha særlig fokus på elever med lavt karakternivå, elever med større fravær og elever som har mangelfullt grunnlag for vurdering.
- Desto eldre elever, jo grundigere informasjon må elever og foresatte få om det norske utdanningssystemet.
- Bygg tillit /skap god relasjon, men ha forventninger, følg opp, og ha god kontakt med foresatte.

Informative lenker:

Nafo (Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring): <http://nafo.hioa.no/>

FUG har en side med materiell på ulike språk som for eksempel konferansetime, svømming, utflukter m.m. <http://www.fug.no/brosjyrer-hefter-filmer.153169.no.html>

Vilbli.no er informasjon om videregående opplæring på flere språk: <http://www.vilbli.no/>

Informasjon til foreldre på 22 språk om hvordan foresatte kan hjelpe barnet med lesing, skriving og matematikk: <http://www.morsmal.no/veiledning-til-foreldre/5136-hjelp-ditt-barn-med-lesing-skriving-og-matematik>

[Ressurspakken "i praksis: flerkulturell opplæring"⁴⁷](#)

[Lesing i norsk som andrespråk - Lesesenteret⁴⁸](#)

Utdanningsdirektoratets læremiddelbase Mino (<http://mino.udir.no/>)

LEXIN-ordbøkene som er nettbaserte og på 15 språk

Digitale læringsressurser på 43 språk finnes på det svensk-norske samarbeidsprosjektet Tema morsmål <http://morsmal.no/>

Regelverk

Nyankomne elevers rett og plikt til grunnskoleopplæring

Barn som er i grunnskolealder (1. – 10. trinn), har rett til grunnskoleopplæring hvis det er sannsynlig at barnet skal være i Norge i mer enn tre måneder. Når oppholdet har vart i tre måneder, inntreer plikten til grunnskoleopplæring.

Opplæringsloven § 2-1

Innføringstilbud og unntak fra Læreplanverket for Kunnskapsløftet

I et innføringstilbud er det anledning til å gjøre unntak fra Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Dette gjelder både kompetansemålene i læreplanene og for fag - og timefordelingen. Avvikene gjelder bare den aktuelle eleven og kan bare gjøres i den utstrekning det er nødvendig for å ivareta elevens behov. Det er ikke begrensninger for hvor store avvikene kan være, og det vil derfor måtte avgjøres etter en individuell vurdering /kartlegging av den enkelte elev.

Opplæringsloven §§ 2-8 femte ledd og 3-12 femte ledd

Enkeltvedtak om opplæring i innføringsgruppe eller klasse

Dersom hele eller deler av opplæringen skal skje i innføringsklasse, kan det gjøres avvik fra læreplanverket. Alle avvik fra læreplanverket skal fastsettes i et vedtak om opplæring i særskilt organisert tilbud. Opplæringstilbudet må være til det beste for eleven og krever samtykke fra foresatte eller elev. Opplæring i særskilt organisert tilbud kan vare inntil to år. Vedtak fattes av rektor for ett år om gangen.

Rett til særskilt språkopplæring

Det skal så langt som mulig legges til rette for en opplæring som er tilpasset elevens behov og forutsetninger.

Etter Opplæringsloven kan eleven ha rett til særskilt språkopplæring frem til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den ordinære opplæringen. Om nødvendig har

elevene også rett til morsmålsopplæring og/eller tospråklig fag- opplæring i en overgangsperiode.

Opplæringsloven § 2-8

Frivillig å gå i et særskilt opplæringstilbud for nyankomne elever

Selv om en elev får tilbud om et innføringstilbud, kan eleven og elevens foreldre takke nei til tilbudet og si ja til et ordinært opplæringstilbud. Elever som velger et ordinært opplæringstilbud, har rett på tilpasset opplæring og til særskilt språkopplæring. Valget loggføres i enkeltvedtaket.

Rett til å gå på nærskolen

Elever som etter nærskoleprinsippet tilhører en annen skole, tilbakeføres til nærskolen når kartlegginger av elevens norskkunnskaper viser at eleven er i stand til å følge ordinær opplæringsplan.

Opplæringsloven § 8-1

Kartlegging av eleven

En forutsetning for å kunne treffe vedtak er at eleven er kartlagt og at det foreligger dokumentasjon på at eleven ikke har tilstrekkelig kompetanse i norsk til å kunne følge ordinær opplæring. Elevens ferdigheter skal kartlegges så raskt som mulig etter at eleven har ankommet. Språkstasjonen foretar kartleggingen med tolk hvis behov for det. I Gjesdal kartlegges både norskkompetansen og annen skolerelatert kompetanse. Elevens norskkompetanse kartlegges også underveis i skoleåret for å vurdere om elevene har tilstrekkelig ferdigheter i norsk til å følge den ordinære opplæringen.

Opplæringsloven § 2-8 fjerde ledd -8

Kartleggingsmateriell

Det er ikke lagt nasjonale føringer for hvilket materiell som skal brukes i kartleggingen av nyankomne elever. Som støttemateriell anbefales Utdanningsdirektoratets kartleggingsmateriell:

http://veiledninger.udir.no/flere/Grunnleggende%20norsk/www.udir.no/Upload/Kartlegging_sprover/5/UDIR_Kartleggingsmateriell_bm_301007.pdf

Kartleggingsprøver som kartlegger leseferdighet på 14 forskjellige morsmål, er nå tilgjengelig: <http://www.hioa.no/Om-HiOA/NAFO/Kartlegging-avleseferdighet>

Overgang fra barnehage til skole

Det innhentes informasjon fra barnehagen og utarbeides etter behov en plan for språkopplæring for aktuelle elever med læringsmål og tiltak. For barn som ikke har gått i barnehagen, inviteres foreldrene til en samtale i april/mai. Barnets språkhistorie er utgangspunkt. Foreldrene må informeres om hvilke retningslinjer som gjelder, også for særskilt tospråklig opplæring. Det legges vekt på systematisk begrepsinnlæring. Eleven kartlegges av skolefaglig personell på våren før enkeltvedtak fattes.

Fritak fra aktiviteter i opplæringa

Skolen skal vise respekt for elevene og foreldrene sine religiøse og filosofiske overbevisninger og sikre retten til likeverdig opplæring. Skolen skal ved melding om fritak se til at fritaket blir gjennomført, og legge til rette for tilpassa opplæring innenfor læreplanen.

Opplæringslovens § 2-3a

Permisjon fra den pliktige opplæringa

Elever som hører til et trossamfunn utenfor Den norske kirken, har etter søknad rett til å være borte fra skolen de dagene trossamfunnet har helgedag. Det er et vilkår for retten at foreldrene sørger for nødvendig undervisning i permisjonstiden.

Opplæringsloven § 2-11

Elever med spesialpedagogiske behov

Elever som får opplæring etter opplæringsloven § 2-8 p.g.a utilstrekkelig kompetanse i norsk, og har behov for spesialundervisning etter opplæringsloven § 5-1, meldes opp til PPT og skal ivaretas som skolens øvrige elever innenfor det ordinære spesialpedagogiske tilbud på skolen.

Foreldresamarbeid

Foreldre plikter å sørge for at barna deres får skolegang. Dette fordrer at skolen legger til rette for dialog med foreldrene. Foreldre med minoritetsspråklig bakgrunn kan ha behov for mer informasjon enn foreldre som selv har erfaring med norsk skole.

Skole/hjem-samarbeid er viktig. Engasjerte foreldre gir barn og unge de beste forutsetningene for å lykkes i livet – uavhengig av utdanningsnivå. Det avgjørende at de foresatte har:

- forventning til sine barns skoleprestasjoner
- interesse for sine barns skolearbeid hjemme og på skolen
- samtaler med sine barn om skoleframgang

I møte med minoritetsspråklige foreldre benyttes tolk. Gjesdal kommune har en avtale med tolketjenesten Hero. Kommunen har utarbeidet en informasjonsbrosjyre som er oversatt til 11 språk. Denne må holdes oppdatert på skolens hjemmeside.

Svømmeopplæring

Minoritetsspråklige elever kan ikke avvike fra kompetansemålene i kroppsøving, og har like gode forutsetninger som alle andre barn til å lære å svømme. Etter læreplanen skal alle elever nå læreplanens mål om svømmedyktighet i løpet av 4. trinn. Elever som av ulike årsaker ikke klarer å nå kompetansemålene i løpet av 4. trinn, har rett på ekstra oppfølging. Jenter med muslimsk bakgrunn deltar i vanlig svømmeundervisning. Det kan tilrettelegges for at denne elevgruppen kan forlate bassenget litt før sine medelever og at de kan være mer påkledd i bassenget.

Minoritetsspråklige elever og overgang barneskole – ungdomsskole

Overføring av relevant informasjon til ungdomsskolen med grunnlag i kartlegginger og rapporter knyttet til språkutviklingsplanen. I elevens mappe ligger de viktigste kartleggingsresultatene og enkeltvedtak. Overgangssamtaler for enkelt elever ved behov. I forhold til søknad om ressurser for neste skoleår, sender barneskolen et oppsett over elever som i 7. klasse har behov for språkopplæring innen 1. desember. Ungdomsskolene fører elevene inn på sin søknad om ressurser for neste skoleår. Fellesmøtene mellom

språkstasjonenes ansatte gjennom hele året sikrer en god informasjonsflyt mellom skolene. Ved oppstart ungdomsskolen, løpende kartlegging og vurdering. Det må utarbeides en revidert plan for språkopplæring, med nye læringsmål og tiltak.

For ungdomstrinnet

Fritak fra vurdering med karakter for grunnskoleelever i innføringstilbud

Bestemmelsens formulering «innføringsklasse» omfatter mindre grupper og klasser. Rektor kan innvilge fritak fra kravene til vurdering for elever i grunnskolen det første halvåret etter at eleven har kommet til Norge, dersom det er den siste halvdel av et opplæringsår, og foreldrene ber om det. Dette gjelder både for halvårsvurdering med karakter og standpunktkarakterer.

Minoritetsspråklige elever skal ikke fritas fra vurdering med karakter automatisk. Foreldrene til eleven skal ha mulighet til å velge om de ønsker fritak fra vurdering med karakter eller ikke. Skolen har ansvaret for å informere foreldrene og eleven om muligheten for fritak fra vurdering med karakter. Fritaket vil ikke automatisk gjelde for alle fag, men de fagene hvor foreldrene ber om det. Rektor må i så fall fatte enkeltvedtak om at eleven skal ha fritak fra vurdering med karakter, og i hvilke fag. Fritaket gjelder bare for vurdering med karakter. Elever som får fritak etter denne bestemmelsen, vil fortsatt ha krav på underveisevurdering uten karakter, herunder halvårsvurdering uten karakter.

Forskrift til opplæringsloven § 3-21 første ledd

Fritak for opplæring og vurdering i norsk sidemål

Elever som har enkeltvedtak om særskilt språkopplæring, har rett på fritak fra opplæring i skriftlig sidemål i perioden enkeltvedtaket varer. Etter at eleven ikke lenger har rett til særskilt språkopplæring, kan eleven ha rett til fritak fra vurdering med karakter i skriftlig sidemål.

Opplæringslovens §§ 1-11, d og 3-22,1.

Et ekstra opplæringsår

Elever som kommer til Norge sent på ungdomstrinnet og har lite skolebakgrunn, kan etter en individuell vurdering tilbys et ekstra grunnskoleår. Dette gir eleven mer tid til å utvikle norskferdigheter og fagkunnskap før inntak til videregående opplæring. En elev kan også begynne på et årstrinn lavere enn alderen skulle tilsi. Denne avgjørelsen tas etter kartlegging og i samarbeid med skole, PPT, skolekontor og foresatte.

Opplæringsloven § 2-1

Minoritetsspråklige elever og overgang ungdomsskole – videregående opplæring

Kartleggingsprøven "Norskprøve for minoritetsspråklige elever" gjennomføres høsten i 10. klasse. Prøven danner, sammen med skolens egen vurdering, grunnlaget for rådgiving for valg av skoletilbud/programområdet i videregående opplæring.

Eleven vurderer i samarbeid med rådgiver å fylle ut et vedleggsskjema som sendes den skolen eleven har som førstevalg. Rådgiver samarbeid har tidlig dialog med videregående skole.

«Ungdom som har gjennomgått grunnskolen». Dette forstås som:

- A)** Eleven har fått vitnemål fra norsk grunnskole. Det er:
 - Ikke krav om bestått
 - Ikke krav til varighet av opplæringen
- B)** Eleven har gjennomgått allmenn grunnopplæring i utlandet i minst 9 år eller har kunnskap og ferdigheter på nivå med norsk grunnskole
- C)** Eleven er skrevet ut av grunnskolen etter opplæringsloven § 2-1 fjerde ledd
- D)** Eleven har tilsvarende realkompetanse, jf. forskriften § 6-27

VOKSENOPPLÆRINGEN

Gjesdal Voksenopplæring gjennomfører norskopplæring for voksne innvandrere (16- 67 år), i henhold til Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (Introduksjonsloven). VO kan også bidra med veiledning i tilrettelegging av norskopplæring for minoritetsspråklige elever i grunnskolen, og er en viktig samarbeidspartner mht foreldresamarbeid (mange nyankomne barn i barnehage og skole vil ha foreldre som går på VO for å lære norsk). VO har god oversikt over språkkompetansen i kommunen og kan

formidle kontakt med aktuelle morsmålsassistenter/tospråklige ass. til skole/barnehage. VO kan også ha utplasserte elever på ulike arbeidsplasser noen dager i uka hvor de får trening i ”praktisk norsk”.

Definisjoner av begreper

Minoritetsspråklig: oftest brukt om barn som har to foreldre med annet morsmål enn norsk

Morsmål: det første språket barnet lærer, vanligvis det språket barnets mor har som sitt 1.språk. Barn kan også ha to morsmål, hvis de vokser opp med to språk i familien (simultan tospråklighet). Morsmålet er ikke nødvendigvis det samme som det språket barnet behersker best (mange barn behersker, etter hvert, sitt andrespråk (for eksempel norsk) bedre enn sitt morsmål (dette avhenger av språkstimulering og eksponering på de ulike språk).

Andrespråk: Barnets språk nr. 2, som barnet tilegner seg gjennom daglig kontakt med språket. (For barn med annet morsmål enn norsk, bosatt i Norge, vil 2. språket være norsk.)

Særskilt norskopplæring

Elever som starter skolegangen sin i Norge med begrensede ferdigheter i norsk, og som ikke kan ta del i den ordinære opplæringen med godt utbytte, gis særskilt norskopplæring så lenge de har behov for det. Skolen velger om den særskilte norskopplæringen skal gis etter læreplanen i grunnleggende norsk for språklige minoriteter, eller i form av særskilt tilpasning av den ordinære læreplanen i norsk.

Opplæringen i grunnleggende norsk skal ivareta lese- og skriveopplæringen og bidra til å utvikle elevenes ordforråd og begrepsforståelse i ulike fag. Samordning med lese- og skriveopplæring i morsmål og tospråklig fagopplæring kan styrke opplæringen i grunnleggende norsk.

Læreplanen i grunnleggende norsk

Læreplanen er nivåbasert, aldersuavhengig. Før opplæringen starter, må det tas standpunkt til hvilket nivå i læreplanen opplæringen skal ta utgangspunkt i for den enkelte eleven. Et hovedmål for opplæringen i grunnleggende norsk er utvikling av språklig selvtillit og trygghet. Opplæringen skal fremme norskspråklig utvikling, slik at elevene blir i stand til å følge ordinær opplæring i norsk og andre fag på norsk. Opplæringen må derfor ses i sammenheng med opplæringen i øvrige fag og den ordinære læreplanen i norsk. Det skal legges til rette for at elevene gjennom utvikling av gode læringsstrategier og innsikt i egen språklæring utvikler sine norskspråklige ferdigheter så raskt som mulig.

Morsmålsopplæring

Morsmålsopplæring for elever fra språklige minoriteter er et opplæringstilbud for elever som har et annet morsmål enn norsk og samisk. Retten til opplæring på morsmål kan ikke strekke seg lenger enn retten til særskilt norskopplæring. Opplæringen følger læreplan i morsmål for elever fra språklige minoriteter. Hovedformålet med læreplan i morsmål for språklige minoriteter er å styrke elevenes forutsetninger for å beherske det norske språket og derved deres læringsmulighet gjennom utvikling av grunnleggende lese- og skriveferdigheter, ordforråd og begrepsforståelse på morsmålet.

Tospråklig fagopplæring: fagopplæring på elevens morsmål og norsk

Elever med annet morsmål enn norsk og samisk kan få fagopplæring på morsmål eller norsk med andrespråk tilnærming. Fagopplæring på morsmål og eller med andrespråktilnærming har som overordnet mål å gjøre skolens lærestoff tilgjengelig inntil elevene kan følge ordinær fagopplæring. Fagopplæring på morsmål eller på norsk med andrespråktilnærming forutsetter et nært samarbeid mellom de ulike lærere som er involvert i opplæring av minoritetsspråklige elever.

Styringsdokumenter

Under finnes lenker til Opplæringsloven med forskrift, læreplaner og viktige rundskriv som omhandler minoritetsspråklige elevers opplærings situasjon.

Opplæringsloven

Her finner du LOV 1998-07-17 nr 61: Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova). Kapittel 2 omhandler særlig grunnskoleopplæring. [Les mer](#)

Forskrift til opplæringsloven

Her finner du FOR 2006-06-23 nr 724: [Forskrift til opplæringslova](#).

Læreplan i grunnleggende norsk for språklige minoriteter

Læreplanen i grunnleggende norsk for språklige minoriteter er en aldersuavhengig og nivåbasert læreplan, og den kan brukes både i grunnskolen og innen videregående opplæring. Elever som følger planen får ikke vurdering med karakter. Det er utarbeidet kartleggingsverktøy i tilknytning til læreplanen. Når elevene har nådd målene i læreplanens nivå 3, skal de følge ordinær norskopplæring og bli vurdert i samsvar med denne. [Les mer](#)

Læreplan i morsmål for språklige minoriteter

Læreplan i morsmål for språklige minoriteter er en aldersuavhengig og nivåbasert plan, og den kan brukes både i grunnskolen og innen videregående opplæring. Elever som følger planen får ikke vurdering med karakter. Læreplanen er en nivåbasert overgangsplan som kan nyttes til elevene kan følge opplæring etter ordinær læreplan i norsk. [Les mer](#)

Læreplaner i Kunnskapsløftet

Her finner du læreplanene i Kunnskapsløftet. Fra skoleåret 2013/2014 er læreplanene i engelsk, matematikk, naturfag, norsk og samfunnsfag endret. Læreplanene er revidert for å tydeliggjøre de grunnleggende ferdighetene, og for å gjøre det lettere for lærere å legge til rette for god progresjon i utvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter gjennom hele opplæringsløpet. [Les mer](#)

Udir-1-2010 Individuell vurdering

Rundskrivet inneholder bl a merknader til § 3-22 Fritak frå vurdering med karakter i skriftleg sidemål i forskriften til opplæringsloven. Paragraf 3-22 første ledd gir elever som har hatt rett til særskilt språkopplæring på 8., 9. eller 10. årstrinn eller på Vg1, Vg2 eller Vg3, rett til fritak fra vurdering med karakter i skriftlig sidemål. **Les mer**

Udir-7-2009 Rett til videregående opplæring for minoritetsspråklig ungdom

Dette rundskrivet avklarer spørsmål rundt rett til inntak til videregående opplæring og de rettighetene minoritetsspråklig ungdom har i videregående opplæring, men det er utgått fordi regelverket om inntak og om innføringstilbud er endret. **Les mer**

Grunnlagsdokumenter

Grunnlagsdokumentene omtaler grunnskoleopplæring. Her finnes bl a stortingsmeldinger, NOUer og veiledere. En liten ingress sier noe om hva dokumentet inneholder. Merk også at Utdanningsdirektoratet har samlet informasjon som er relevant for skoleledere og skoleeiere som har minoritetsspråklige elever. **Les mer her**

NOU 2014: 7 Elevenes læring i fremtidens skole

Ludvigsenutvalget ble opprettet for å vurdere grunnopplæringens fag opp mot krav til kompetanse i et fremtidig samfunns- og arbeidsliv. I denne delinnstillingen gir de et kunnskapsgrunnlag og en analyse av den historiske utviklingen i grunnopplæringens fag over tid, grunnopplæringens fagsammensetning og innhold i forhold til land det er naturlig å sammenligne oss med og utredninger og anbefalinger fra nasjonale og internasjonale aktører knyttet til fremtidige krav til kompetanse. **Les mer**

Meld. St. 6 (2012-2013) En helhetlig integreringspolitikk

Meldingen handler om muligheter og utfordringer som følger med å være et land og samfunn med innvandring. Den presenterer prinsipper og rammer for framtidens politikk for

mangfold og fellesskap, og gir en helhetlig framstilling av regjeringens integreringspolitikk. Grunnskoleopplæring er særlig omtalt i kapittel 4.6. [Les mer her](#)

Veileder om minoritetsspråklige barn og unge på skole i foreldrenes opprinnelsesland

Veilederen skal fungere som et utgangspunkt for samtale mellom foresatte og skole eller barnehage om hvordan de kan samarbeide i forkant av, under og etter utenlandsopphold. Veilederen foreligger på norsk, engelsk, urdu, somali og tyrkisk. [Les mer her](#)

Regelverk knyttet til minoritetsspråklige elevers og voksnes opplærings situasjon.

Udir sin veilederen (2011) er inndelt i tre hovedavsnitt etter alder; elever i alderen 6-16 år, unge/voksne 16-24 år og voksne som er fylt 25 år. [Les mer her](#)

NOU 2010:7 Mangfold og mestring. Flerspråklige barn, unge og voksne i opplærings systemet

Østbergutvalgets rapport foreslår tiltak for bedre opplæring av flerspråklige barn, unge og voksne. Kapittel 8 handler om grunnskoleopplæring, Se også kapitlene 4, 10 og 14. [Les mer her](#)

Meld. St. 16 (2006-2007) ... og ingen stod igjen. Tidlig innsats for livslang læring

Stortingsmeldingen gir mange svar på hvordan vi kan lykkes bedre med å bistå hver enkelt i å utforme og realisere sine livsprosjekter, og den angir retning på den innsatsen som må gjøres for at vi skal utvikle et sosialt utjevne utdannings- og kompetansesystem til beste for den enkelte og for samfunnet. [Les mer her](#)

01.04.17

Kommunalsjef for opplæring

Gjesdal kommune